

УДК 811.1/9

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/48-3-11>

Марина ДМИТЕРКО,

orcid.org/0000-0001-9887-1741

*студентка магістратури кафедри галузевого перекладу та іноземних мов
Херсонського національного технічного університету
(Херсон, Україна) marinadmiterko0212@gmail.com*

Оксана ПОДВОЙСЬКА,

orcid.org/0000-0002-6304-5906

*доцент, кандидат філологічних наук,
завідувачка кафедри галузевого перекладу та іноземних мов,
Херсонського національного технічного університету
(Херсон, Україна) poloks0808@gmail.com*

СПЕЦИФІКА НІМЕЦЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ НАУКОВИХ ТЕКСТІВ З ГАЛУЗІ ЛОГІСТИКИ

У статті представлено дослідження з питання специфіки перекладу науково-технічних текстів галузі логістики. Завдання перекладу – забезпечення еквівалентності як спільності змісту текстів оригіналу і перекладу, що особливо важливо при перекладі спеціальних текстів наукової спрямованості. Охарактеризовано дефініцію поняття «науково-технічний текст», його основні риси та їх відображення у процесі перекладу. При перекладі спеціальних текстів термінам слід приділяти особливу увагу: саме вони визначають інформаційний зміст спеціального тексту, будучи своєрідними ключами, вони структурують і кодують спеціальну інформацію. Отже, саме стосовно термінів найбільш гостро постає питання про можливість досягнення еквівалентності при існуванні відмінності кодових одиниць, що представляє кардинальну проблему мови і центральну проблему лінгвістики. У статті наведено особливості вживання загальнонаукових та вузьконаукових термінів у текстах науково-технічного спрямування у сфері логістики. Виведено основні лексичні риси німецькомовних текстів науково-технічної тематики та їх особливості при перекладі на українську. Особливу увагу приділено важливості професійних умінь та навичок перекладача, які впливають на його здатність чітко та адекватно відтворити текст оригіналу. За основу дослідження було взято тексти з німецькомовного підручника для підготовки фахівців у сфері логістики. Дані матеріали дозволили об'єктивно проаналізувати та порівняти різні методи перекладу текстів досліджуваного жанру. На основі даного дослідження було виявлено особливості та труднощі, які постають перед перекладачем у процесі перекладу науково-технічних текстів, виявлено прийоми перекладу, які може і повинен використовувати перекладач при відтворенні тексту даного жанру. Також було виявлено можливість здійснення чіткого, правильного, адекватного перекладу.

Ключові слова: логістика, науково-технічний текст, термін, переклад, перекладацька трансформація, еквівалент.

Maryna DMYTERKO,

orcid.org/0000-0001-9887-1741

*Master's student of the Department
of Industrial Translation and Foreign Languages
Kherson National Technical University
(Kherson, Ukraine) marinadmiterko0212@gmail.com*

Oksana PODVOISKA,

orcid.org/0000-0002-6304-5906

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Head of the Department of Translation and Foreign Languages
Kherson National Technical University
(Kherson, Ukraine) poloks0808@gmail.com*

SPECIFICS OF GERMAN-UKRAINIAN TRANSLATION OF SCIENTIFIC TEXTS IN THE FIELD OF LOGISTICS

The article presents a study on the specific of translation of scientific and technical texts of the logistics industry. The task of translation is to ensure equivalence as a commonality of the content of the original and translated texts, which is especially important when translating special scientific texts. The article describes the definition of the concept of

"scientific and technical text", its main features and their reflection in the translation process. When translating special texts, special attention should be paid to terms: they determine the information content of a special text and encode special information. So, it is in relation to terms that the question of the possibility of achieving equivalence with the existence of a difference in code units is most acute, which is a cardinal problem of language and a central problem of linguistics. The article presents the peculiarities of using general scientific and narrow-scientific terms in the texts of the National Technical Direction in the field of logistics. The main lexical features of German-language texts on scientific and technical topics and their features when translated into Ukrainian are derived. Special attention is paid to the importance of professional skills and abilities of the translator, which affect his ability to clearly and adequately reproduce the original text. The research was based on texts, individual words and phrases of a German-language textbook for training specialists in the field of logistics. These materials made it possible to objectively analyze and compare various methods of translating texts of the genre under study. Based on this study, the features and difficulties that the translator faces in the process of translating scientific and technical texts were identified, and translation techniques that the translator can and should use when reproducing the text of this genre were identified. It was also possible to make a clear, correct, and adequate translation.

Key words: logistics, scientific and technical text, term, translation, translation transformation, equivalent.

Постановка проблеми. Науково-технічна сфера сьогодні є однією з найважливіших сфер діяльності людини, яка включає в себе множини галузей. В умовах неспинного технічного прогресу з кожним днем з'являється все більше наукових галузей, які потребують детального вивчення. Разом з тим, розвиваються і набирають обертів вже існуючі галузі, однією з яких є логістика.

Логістика – це галузь, завданням якої є забезпечення зберігання і переміщення продукції та сировини для забезпечення виробництва та продажу. Розглядаючи сферу логістики як науки варто відзначити, що вона має інтегративний характер. Мається на увазі, що дана галузь швидко проникає в інші сфери діяльності людини, такі як економіка, маркетинг, менеджмент аудит, тощо. Це чітко прослідковується в термінології логістики і зумовлює потребу розгляду окремих лексичних одиниць мовної системи, а саме – термінів, їх аналіз і необхідність правильного, адекватного, перекладу їх з німецької мови на українську в умовах постійного зростання впливу логістики на інші сфери діяльності суспільства.

Оскільки, сфера логістики активно розвивається по всьому світу, це зумовлює активне її вивчення як науки. В багатьох країнах дана галузь вивчається в університетах за затвердженими державою програмами, які включають активне використання наукових посібників з цієї сфери діяльності. Кожна країна має свою наукові здобутки у вивченні й дослідженні цієї галузі. Результати цих наукових праць ми бачимо в різноманітних жанрах наукових текстів – статтях, журналах, монографіях, посібниках тощо. Задля розширення обсягів знань у сфері логістики, як і в будь-якій іншій галузі, нерідко вивчаються праці зарубіжних науковців. Це зумовлює проблему перекладу різних зарубіжних наукових праць, включаючи підручники.

Аналіз досліджень. Дослідження науково-технічних текстів та особливості їх перекладу

неодноразово ставали предметом наукового аналізу та дискусій багатьох учених. Зокрема цю тему досліджували такі вчені як А.Я. Коваленко, Е.Ф. Скороходько, Т.В. Чухно, Т.В. Заболотна, В.Д. Бялик. Вибір логістики в якості об'єкта дослідження пояснюється наступними факторами: по-перше, логістика виділилася як особлива сфера діяльності порівняно недавно – на початку 50-их років ХХ ст. Логістика відповідає за забезпечення отримання сировини, матеріалів, продуктів, товарів і послуг. Досі точаться суперечки про те, чи можна вважати логістику самостійною галуззю знань або вона все ще є частиною операційного менеджменту. У своїй роботі, дотримуючись точки зору провідних вітчизняних фахівців з логістики (Сергєєва В.І., Дибська В.В., Стерлігова А.Н.), ми розглядаємо її як нову сферу діяльності, що поступово набуває самостійність. По-друге, в терміносистему логістики увійшли терміни з багатьох суміжних галузей знань, таких як менеджмент, транспорт, комерційна діяльність і інших, що представляє собою окрему проблему перекладу її термінології.

Мета статті – визначити лексичні та граматичні особливості перекладу науково-технічних текстів сфери логістики на матеріалі підручника, з дотриманням основного завдання перекладу – чіткої, адекватної передачі змісту тексту оригіналу мовою перекладу.

Виклад основного матеріалу. Науковий стиль є одним із функціональних стилів, для якого характерним є сполучення нової інформації у лаконічній, строгій логічно-послідовній та об'єктивній формі.

Основними функціями даного стилю є пізнання світу, систематизація знань, обґрунтування гіпотез, висновування результатів досліджень, доведення або спростовування теорій, складання класифікацій, пояснення явищ, виклад матеріалу, презентація наукових доробків людству. Такий стиль визначається в свою чергу як організація

мовних засобів, яка має на меті у першу чергу, послідовний та систематичний виклад наукових питань; максимально точну передачу результатів дослідження, спостереження, аналізу; розкриття загальних закономірностей, які керують життям природи і суспільства; доведення правильності або неправильності тієї чи іншої теорії, гіпотези, концепції тощо.

Науково-технічний стиль представлений такими жанрами:

- наукові тексти (монографії, наукові статті, доповіді, дипломні роботи, курсові роботи, дисертації);
- науково-навчальні джерела (посібники, підручники, довідники);
- реферативні джерела (реферати, тези, анотації, автореферати, резюме);
- науково-оцінні праці (рецензії, відгуки);
- науково-популярні тексти;
- різновиди технічних текстів (технічні паспорти, патенти, специфікації, формуляри, інструкції з, стандарти, накладні, проекти, розрахунки, тощо) (Чухно, 2009: 109).

Різниця між такими видами письмових наукових робіт полягає у композиційній побудові текстів, сферами застосування, цільовою аудиторією. Система мовних засобів, що використовується у вищезазначених текстах жанрів, є досить схожою. Так, досліджуваний нами об'єкт, а саме – підручник з логістики, є типовим зразком наукового стилю, що відноситься до науково-навчальних джерел.

Сфера суспільної діяльності, в якій функціонує науково-технічний стиль – це наука (Заболотна, 2019: 131). Основною функцією, яку виконує науково-технічний стиль є виклад і передача наукової інформації. Даний стиль належить до книжкових стилів, так як в більшості випадків він реалізується в письмовій (друкованій) формі. Невпинний технічний прогрес, розвиток та розширення діяльності засобів масової комунікації, збільшення ролі науки в світі та збільшення кількості різноманітних наукових комунікацій (конференції, симпозиуми) збільшує роль і усної форми наукової мови.

Наукові тексти в більшості своїх жанрових різновидів характеризуються консервативністю у відборі мовних засобів вираження (Чухно, 2009: 107). Використання різноманітних мовних засобів у науково-технічних текстах, мають на меті їх відповідність до основних вимог. До науково-технічного стилю встановлено такі фіксовані вимоги: логічність, послідовність, інформативність та чіткість викладу (Коваленко, 2004: 62).

Інформативність тексту залежить тільки від правильного підбору лексичних одиниць, які сприймаються читачем однозначно. Значну роль у реалізації науково-технічних текстів, логістичної сфери відіграють саме загальнонаукові слова, такі як, наприклад: *визначення, система, структура, форма, види, Definitionen, Entwicklungsstufen* (Schimpf, 2018). Для науково-технічних текстів характерні не тільки певні лексичні одиниці, але і їх певна сполучуваність (Белозьоров, 2003: 5). З тексту в текст переходять типові словосполучення, які створюють клішованість мовних засобів, полегшують сприйняття наукової інформації, сприяють однозначності її подання (Глушенко, 2010: 32). Таким чином, відповідно до основних вимог, які було зазначено вище (логічність, послідовність, точність), науково-технічному стилю в досліджуваних мовах притаманні універсальні риси стилю, але підбір лексики, фонетичне оформлення мовлення, морфологічних форм, сполучуваності слів, синтаксичної структури є специфічним для кожної мови (Гордун, 2020).

Важливою частиною науково-технічного стилю в логістичній галузі є використання термінології. **Термін** (від лат. *terminus* – межа, кінець) – це слово або словосполучення, що називає деяке поняття певної галузі науки, мистецтва, тощо (Глушенко, 2010: 22). Відповідно до застосування термінів в певній галузі чи галузях їх класифікують на загальнонаукові, міжгалузеві та вузькоспеціальні.

Загальнонаукові терміни – це ті загальні базові терміни, які використовуються майже в усіх галузевих термінологіях (*die Analyse, die Subsysteme, die Theorie, Abgrenzung, das Recht, die Synthese*) (Schimpf, 2018).

Міжгалузеві терміни – це ті терміни, які належать до кількох споріднених чи навіть віддалених галузей. Конкретно в досліджуваному нами підручнику з логістики, зазначається спільність логістики з такими галузями як менеджмент, маркетинг, транспортні системи, тощо (*der Zahler, der Vertrag, der Frachtbrief, das Konto, die Datenbank, der Anbieter*) (Schimpf, 2018).

Вузькоспеціальні терміни – це ті, які належать до конкретної галузі, в нашому випадку – логістики (*der Dienstleister, das Palettentausch, die Unternehmenslogistik, der Frachtzahler*) (Schimpf, 2018).

Значну роль при розпізнаванні змісту наукового поняття та відтворення його при перекладі відіграє аналіз термінів за будовою. Так, А.Я. Коваленко класифікує прості терміни – ті, що складаються з одного слова (*der Transport, das*

Consulting, die Abreise), складні – ті, що складаються з декількох слів і пишуться разом або через дефіс (*Verkehrsträgervergleich, Umweltschutz, Eisenbahnverkehr, Palettentausch, Elektrofahrzeug*) і терміни-словосполучення – ті, що складаються з кількох компонентів (*unbegleiteter kombinierter Verkehr, Umfang des Güterverkehrs, strategische Planung*) (Коваленко, 2004: 258). Особливо останній вид термінів важливий для розпізнавання терміна не як окремого слова, а саме як словосполучення, бо залежно від цього може змінюватися і його значення.

Отже, більшість труднощів виникає при відтворенні складних термінів і термінів-словосполучень. Особливу підгрупу складних термінів німецької мови становлять терміни-композиції (поєднання двох або більше простих слів). Такі терміни часто зустрічаються в німецькомовних наукових працях різноманітних галузей, що зумовлюється вимогою точності до терміна. Не стала винятком і досліджувана нами галузь логістики, так, у досліджуваному нами підручнику терміни-композиції становлять в середньому 48% від усіх, використаних в ньому іменників. В той час як прості терміни становлять в середньому 40% від загальної кількості іменників.

При перекладі будь-яких термінів, головним прийомом є підбір лексичного еквівалент. Та, на жаль, не завжди терміни мають еквіваленти в мові перекладу, проте ті, які мають еквівалент, часто стають опорними пунктами у реченні або й у всьому тексті. Вони дають можливість дізнатися більше про характер тексту, а також правильно розкрити значення інших слів, включно з безеквівалентними термінами.

Таким чином, при перекладі простих термінів перекладач спочатку має з'ясувати значення терміна в контексті (якщо термін багатозначний). І тільки після цього перекладач може дібрати еквівалент, якщо це можливо, або застосувати певну перекладацьку трансформацію.

При перекладі складних термінів або термінів-словосполучень варто спочатку з'ясувати лексичне значення кожної частини окремо, потім скласти з отриманих даних загальне значення терміна відповідно до контексту. І далі застосовувати перекладацькі трансформації такі як калькування, транскрипція та транслітерація, конкретизація, експлікація (Бялик, 2012: 28). Вибір трансформації залежить від багатьох чинників: прагматичного завдання тексту, умов контексту, частотності вживаного відповідника тощо.

Трансформація транскодування передбачає відтворення звукової форми іншомовного слова

за допомогою літер мови перекладу (Скорюхоцько, 2007: 27). Через значну кількість термінів галузі логістики, які не мають відповідників в українській мові, використання даної трансформації є досить доречним. Такі транскрибовані терміни згодом приживаються в мові перекладу (*Logistik – логістика: Die Produktionslogistik umfasst die verrichtungsspezifischen Subsysteme der Logistik (Transport, Umschlag, Lagerung) im Bereich der Produktion. – Виробнича логістика включає специфічні для продуктивності підсистеми логістики (транспортування, вантажно-розвантажувальна діяльність, зберігання) у виробничій зоні.*) (Schimpf, 2018: 17). Транскодування використовують у випадках, коли можливо уникнути описового перекладу з метою максимально можливого збереження лексичного складу тексту оригіналу в тексті перекладу.

Інший спосіб, типовий для перекладу безеквівалентних термінів – **калькування**, передбачає передачу комбінаторного складу слова, де складові частини слова чи фрази перекладаються відповідними елементами мови перекладу (Bowersox, Closs, 2005). Незважаючи на вже зроблені спроби перекладу термінів логістики, в українській термінології збереглися суперечності і помилки при використанні такого методу як калькування (наприклад, термін “*die Logistikkette*” можливо перекладати і як «логістичний ланцюг», і як «ланцюг поставок», що означає одне й те саме). Це сталося з низки причин: в Україні видається поки що мало навчальної та довідкової літератури з логістики, мало словників з логістики, перекладачами логістичної літератури іноді виступали непрофесіонали, які не володіють досить добре ні логістикою, ні теорією і практикою перекладу. У зв'язку з цим, не були знайдені і затверджені переклади багатьох слів, що призвело до виникнення проблем при перекладі деяких термінів логістики.

Експлікація, тобто описовий переклад, використовується у випадках, коли лексична одиниця вихідної мови замінена словосполученням, яке пояснює цю одиницю в мові перекладу (*Pauschalangebot – комерційна пропозиція з фіксованою платою*) (Schimpf, 2018). Якщо в науковому тексті зустрічаються непереказні компоненти і прийом міжмовної транскрипції недостатньо розкриває їх зміст, застосовується описовий переклад. Наприклад, термін *die Umkehrlogistik* перекладається як «зворотний матеріальний потік від споживача до постачальника, який включає повернення товару та інші операції». Подібний спосіб перекладу особливо характер-

ний для наукового тексту, якщо він належить до будь-якої передової галузі знань, і в термінологічній системі мови перекладу відсутні відповідні терміни. Логістика як раз є такою областю знань, тому безліч термінів були представлені в перекладі описовим способом.

Конкретизація – це прийом, при якому лексична одиниця більш широкого змісту передається в мові перекладу одиницею конкретного змісту, звужуючи його (*der Arrimeur – портовий вантажник, Holz – дерев'яні бруси*) (McLinden, Fanta, Widdowson, 2011). Таким чином, можна сказати, що в результаті використання даної трансформації одиниця оригіналу і одиниця в мові перекладу знаходяться в логічних відносинах включення, тобто одиниця вихідної мови висловлює родові поняття, а одиниця мови перекладу позначає поняття, що входить в її видові поняття. В українській мові необхідно робити заміну слова чи словосполучення, що мають більш широкий спектр значень, еквівалентом, який конкретизує значення згідно контексту або стилістичним вимогам.

Прийом **генералізації** логістичних термінів застосовується в тих випадках, коли міра інформаційної упорядкованості вихідної одиниці вища за міру упорядкованості одиниці, що відповідає їй за змістом в мові перекладу (*das Leistungsdaten – дата виконання (у мові оригіналу – дата виконання роботи), der Lamaneur – матрос (у мові оригіналу – береговий матрос)*) (McLinden, Fanta, Widdowson, 2011). Причини застосування такого виду лексичних заміни в письмовому тексті різні: генералізація може використовуватися для передачі безеквівалентної лексики, у випадках коли контекстуальні умови не дозволяють використовувати відповідність, або вона усвідомлено вводиться перекладачем і залежить від міри досягнення ним оригіналу, від індивідуальних уподобань, які формують стиль перекладача.

Відомо, що специфічними рисами науково-технічного стилю української мови є більш широке використання абстрактних та загальних понять (рух, явища, зміна, розвиток), а також значно частіше використання логічних засобів зв'язку. Для

манери викладу характерне переважання поєднань, в центрі яких стоїть іменник. У науково-технічному стилі української мови широко використовуються однорідні члени, прислівникові і дієприслівникові звороти. Часто використовуються ланцюги з кількох іменників у родовому відмінку: *завдання визначення зміни напрямку руху частинок* (Чухно, 2009: 109).

Досягнення еквівалентності тексту оригіналу і тексту перекладу є метою будь-якого професійного перекладача, так як виступає основою їх комунікативної рівноцінності. Головною проблемою досягнення еквівалентності перекладу текстів науково-ділового підстилю є відтворення вихідного змісту тексту за допомогою терміносистеми мови перекладу. Різниця терміносистем вихідної мови і мови перекладу є причиною найбільших труднощів при перекладі. Звідси випливає необхідність дослідження терміносистем і пошуку шляхів перекладу частково еквівалентної та безеквівалентної лексики.

Висновки. В ході роботи було доведено, що логістика як нова галузь знання, поступово набуває самостійність, має свій специфічний об'єкт, предмет, функції, методи дослідження і термінологічну систему. Ядро терміносистеми логістики складається з нових термінів, які відображають специфіку логістики по відношенню до інших сфер знань. В ході нашого дослідження, присвяченого вивченню особливостей перекладу термінології текстів галузі логістики з німецької мови на українську мову, були опрацьовані наступні теоретичні аспекти: приведена дефініція поняття “термін” і виявлено його багатоаспектний характер; проведено аналіз термінологічної структури логістики німецької та української мов; виявлені основні труднощі при перекладі термінів логістики, визначені найбільш ефективні методи їх подолання; вивчені прийоми перекладу термінів і виділені найбільш прийнятні і поширені з них стосовно термінології логістики.

Таким чином, проблема перекладу термінології логістики є досить актуальною і вимагає, на наш погляд, подальшого теоретичного аналізу та практичного дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Белозьоров М. В. Англійські лексичні та фразеологічні новотвори у сфері економіки: структурний, семантичний і соціофункціональний аспекти : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Київ, 2003. 19 с.
2. Бялик В. Д. Семантична транспозиція смислу лексичних одиниць в термінологічному дискурсі. *Наукові записки. Сер.: Філологічна*, 2012. Вип. 24. С. 27–30.
3. Глушенко В. А. Лінгвістичний метод і його структура. *Мовознавство*. 2010. № 6. С. 32–44.
4. Гордун С. М. Терміносистема екомаркетингу: структурносемантичні та функціональні параметри (на матеріалі англійської публіцистики) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Запоріжжя, 2020. 21 с.
5. Дудар Т. Г., Волошин Р. В. Основи логістики. Тернопіль : Економічна думка», 2006. 163 с.

6. Заболотна Т. В. Термінологічні скорочення в англomовних логістичних текстах. *Наукові записки. Сер.: Філологічні науки*. 2019. Вип. 175. С. 130–135.
7. Коваленко А. Я. Науково-технічний переклад. Тернопіль : Видавництво Карп'юка, 2004. 284 с.
8. Скороходько Е. Ф. Термін у науковому тексті (до створення терміноцентричної теорії наукового дискурсу). Київ : Логос, 2006. 100 с.
9. Чухно Т. В. Адекватність і точність перекладу фахових текстів. *Проблеми комплексного підходу до вивчення термінологічної лексики у спеціалізованому ВНЗ (термінологічне словотворення)* : матеріали міжвузівської наук.-практ. конф. Дніпропетровськ : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2009. С. 105–109.
10. Bowersox D. J., Closs D. J. *Logistical Management*. New York : McGraw Hill, 2005. 730 p.
11. Leitchik V. M. Some Basic Concepts of Terminology: Traditions and Innovations. *Journal of the International Institute for Terminology Research*. 2003. Vol. 14. P. 86–101.
12. McLinden G., Fanta E., Widdowson D. *Border Management Modernization*. Washington: 2011. 381 p.
13. Schimpf K.-H. *Fachschule für Wirtschaft. Fachrichtung Betriebswirtschaft Schwerpunkt. Logistik, 2. Auflage*, 2018. Vol. 371. S. 1–25.
14. Schimpf K.-H. *Logistik. Fachschule für Wirtschaft. Fachrichtung Betriebswirtschaft Schwerpunkt: Logistik, 2. Auflage*, 2018. 34 S.
15. Vivian C. J., Seghetti L. *U.S. Customs and Border Protection: Trade Facilitation, Enforcement, and Security*. New York, 2015. 52 p.

REFERENCES

1. Byeloz'orov M.V. Anhliys'ki leksychni ta frazeolohichni novotvory u sferi ekonomiky: strukturnyy, semantychnyy i sotsiofunktsional'nyy aspekty: [English lexical and phraseological innovations in the field of economics: structural, semantic and sociofunctional aspects] : avtoref. dys. ... kand. filol. nauk : 10.02.04. Kyiv, 2003. 19 p. [in Ukrainian].
2. Byalyk V.D. Semantychna transpozyciya smyslu leksychnykh odynyts' v terminolohichnomu dyskursi. [Semantic transposition of the meaning of lexical units in terminological discourse] *Naukovi zapysky. Ser.: Filolohichna*, 2012. Vyp. 24. pp. 27–30. [in Ukrainian].
3. Hlushchenko V.A. Lihvistychnyy metod i yoho struktura. [Linguistic method and its structure.] *Movoznavstvo*, 2010. № 6. pp. 32–44. [in Ukrainian].
4. Hordun S.M. Terminosystema ekomarketynhu: strukturnosemantychni ta funktsional'ni parametry (na materialy anhlo-movnoyi publitsystyky) [Terminosystem of eco-marketing: structural-semantic and functional parameters (on the material of English-language journalism)] : avtoref. dys. ... kand. filol. nauk : 10.02.04. Zaporizhzhia, 2020. 21 p. [in Ukrainian].
5. Dudar T. H., Voloshyn R. V. *Osnovy lohistyky: [Fundamentals of logistics:]* : navch. posib. Ternopil : Ekonomichna dumka», 2006. 163 p. [in Ukrainian].
6. Zabolotna T.V. Terminolohichni skorochennya v anhlo-movnykh lohistychnykh tekstakh. [Terminological abbreviations in English-language logistical texts.] *Naukovi zapysky. Ser.: Filolohichni nauky*. 2019. Vyp. 175. Pp. 130–135. [in Ukrainian].
7. Kovalenko A.YA. *Naukovo-tekhnichnyy pereklad: [Scientific and technical translation:]* navch. posib. Ternopil: Vydavnytstvo Karpyuka, 2004. 284 p. [in Ukrainian].
8. Skorokhod'ko E. F. *Termin u naukovomu teksti (do stvorennya terminotsentrychnoyi teoriiy naukovoho dyskursu). [Term in a scientific text (before the creation of a terminocentric theory of scientific discourse).]* Kyiv : Lohos, 2006. 100 p. [in Ukrainian].
9. Chukhno T.V. *Adekvatnist' i tochnist' perekladu fakhovykh tekstiv. Problemy kompleksnoho pidkhodu do vyvchennya terminolohichnoyi leksyky u spetsializovanomu VNZ (terminolohichne slovotvorennya): [Adequacy and accuracy of translation of professional texts. Problems of a comprehensive approach to the study of terminological vocabulary in a specialized university (terminological word formation)]* : materialy mizhvuziv's'koyi nauk.-prakt. konf. Dnipro, Dnipropetrovs'kyy derzhavnyy universytet vnutrishnikh sprav, 2009. pp. 105–109. [in Ukrainian].
10. Bowersox D. J., Closs D. J. *Logistical Management*. New York : McGraw Hill, 2005. 730 p.
11. Leitchik V. M. Some Basic Concepts of Terminology: Traditions and Innovations. *Journal of the International Institute for Terminology Research*. 2003. Vol. 14. pp. 86–101.
12. McLinden G., Fanta E., Widdowson D. *Border Management Modernization*. Washington: 2011. 381 p.
13. Schimpf K.-H. *Fachschule für Wirtschaft. Fachrichtung Betriebswirtschaft Schwerpunkt. Logistik, 2. Auflage*, 2018. Vol. 371. Pp. 1–25. [in German].
14. Schimpf K.-H. *Logistik. Fachschule für Wirtschaft. Fachrichtung Betriebswirtschaft Schwerpunkt: Logistik. 2. Auflage*, 2018. 34 S. [in German].
15. Vivian C. J., Seghetti L. *U.S. Customs and Border Protection: Trade Facilitation, Enforcement, and Security*. New York, 2015. 52 p.